

A HALAK ÉS A HANGOK

Dr. Farkas Béla előadása

(A Délmagyarország munkatársától.) Szerdán délután az Egyetembarátok Egyesületének természettudományi szakosztályában nagyszámú hallgatóság előtt dr. Farkas Béla egyetemi tanár a halak hallóképeségeiről tartott rendkívül érdekes előadást. Kifejtette, hogy a hangokra a halak különböző módon reagálnak, vannak halak, amelyek a hangok hallatára utjukban egyszerre megállnak, mások feljönnek a víz színére.

— A halak hallásának kérdése — mondotta a professzor — különösen az újabb időben, főként a külföldi lapok híradásai kapcsán a nagyközönség körében is széles érdeklődést keltett; tudományos laboratóriumokban már régóta foglalkoznak e kérdéssel, sőt a hallás elmélete a ma is érvényben lévő Weber-féle elmélet 114 esztendő óta vezetendő vissza. A tudósok közt azonban éppen olyan heves ellenzói vannak a lehetőségnek, mint amilyen lelkes szószólói a hallóképeseknek. Vizsgálatokat főleg a háború után folytatnak és sajátos módon majdnem mindenütt Rockefeller segítségével. A kísérleteknek három fő egyetemi centruma van: egy Amerikában a Harvard University-n, 2. a müncheni egyetem állattani intézetében és 3. Pawlow-féle híres fiziológiai intézetben Leningradban.

Nálunk Magyarországon 3 éve végzi kísérleteit szintén Rockefeller segítségével Farkas professzor, a volt leszámoló palotában lévő állatrendszertani intézetnek szinte látványosságként menő akváriumában, melynek mását sehol az országban nem találni. Elektromos kúrtja és rádió szerkezeteken alapuló hangadó készüléke a legérdekesebb berendezés, melyet egy másik szobából kezelnek és a hang reakcióját egy a falon át vésett kímélő nyíláson keresztül szabadszemmel és messzelátón keresztül figyelik meg. Ezek a kísérletek szinte csodával határos eredményre vezettek, így például kúrhangra az egyik törpe harcsa az akvárium közepén lévő üvegkádba, másik az akvárium szegletében lévő karámba megy táplálkozni, aztán egy hónap múlva az akvárium egyik oldalán, majd a másik hónapban a másik oldalára lebeg fel eledeleért. A Guppik hanyat-homlok sietnek a kúrhangra az etetőüveg felé, a csíkok azonban csak 1-1 ivvel reagálnak. Nem sikerült eredményt elérni fiatal harcsákkal, amelyekről pedig a halászok azt tartják, hogy hallanak; a fiatalok a ravasz öregekkel szemben nagyon ostobának bizonyultak.

A halak különbséget tudnak tenni a hangok között — mondotta Farkas professzor előadásában —, asszociációkra is képesek, mert például összegyűlnek a 435 másodpercenkénti rezgésű a-hangra és széjjeloszlanak a 42 másodpercenkénti rezgésű F-re. Legérdekesebbek egyike azonban az a kísérlet, melynél a budapesti egyetemi templomnak rádió által közvetített déli harangszavára a szegedi állatrendszertani intézet halai akváriumukban az etető hely felé tartanak és ott gyülekeznek.

Nagy tudományos értékű eredményeket ért el Farkas professzor a hallás fiziológiájára vonatkozó rendkívül pontos és nagy munkát igénylő anatómiai vizsgálatait után, melyek alapján szembeszáll a Weber-féle 114 éves elmélettel és új hallásmélethez állít fel. Anatómiai leletei meggyőzően igazolják a hallócsontocskát eredetét illetőleg azt a törzstörténeti fejlődés támasztotta lehetőséget, amely ezek után az összes gerinces állatok valamennyi klasszisára nézve fennáll. Az alakulásnak ezt a módját a halakra nézve a filogenetikai kutatás nagymesterei, mint Haeckel és Plate csak gyanították, de pozitív tényekkel igazolni Farkas tanár előtt senki sem tudott.

Számos vetített képpel kísérte Farkas professzor érdekes előadását, amelyet a közönség mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott. Az előadáshoz dr. Geley József egyetemi tanár szól hozzá és mondott köszönetet az értékes előadásért. Az ülés további folyamán dr. Greguss Pál főiskolai tanár reflektált dr. Györfy István professzornak két hét előtti botanikai előadására, amelyet a mohák megtermékenyítéséről tartott.

A gabonabizományos sikkasztási pere

Huszhónapi börtön helyett háromhónapi fogház

(A Délmagyarország munkatársától.) A múlt év őszén a szegedi törvényszék nagyszabású váltóhamisítási ügyet tárgyalt Dombegyházán. Két vádlott került a bíróság elé: Keresztes András, az Agrária Rt. dombegyházi bevásárlója és Spitzer Ernő mezőkovácsházi bizományos. A két ember ellen az ügyészség magánokirathamisítások, valamint sikkasztások miatt emelt vádat. A magánokirathamisításokat a dombegyházi gazdák sérelmére követelték el oly módon, hogy a gazdák által adott váltókat peresítették, amikor a gazdák tartozásukat Keresztesnek leszállították. A váltók az Agráriához kerültek és onnan a bíróság elé. Így derültek ki a dolgok. Az Agrária később azokat a pereket, ahol a gazdák bebizonyították, hogy tartozásukat Kereszteséknél lefizették, visszavonta. Az ügyészség szerint Spitzer tudomással birt arról, hogy a gazdák Keresztesnél teljesítették és Keresztes a gabonát elsikkasztotta és mégis visszatartotta a váltókat.

A törvényszék Keresztes Andrást 49 rendbeli magánokirathamisítás büntette

miatt egyesítendői és hathónapi börtönre ítélte, Spitzer Ernőt pedig 31 rendbeli sikkasztás büntette miatt egyévi és tízhónapi börtönre ítélte. Keresztes büntetése jogerős lett és azóta már tölti is büntetését. Spitzer az ítélet ellen fellebbezést jelentett be, a szegedi ítélőtábla Hubay-tanácsa szerdán foglalkozott az ügygel. Az egész délelőtt az iratok ismeretével telt el. Délután került sor a perbeszédre. Dr. Szarvas János ügyész kérte az elsőfoku ítélet helybenhagyását. Dr. Burger Béla védő azzal érvelt, hogy Spitzer Ernő jóhiszemű volt a váltók kitöltésénél.

A bíróság az esti órákban hirdetett ítéletet, amelyben az elsőfoku bíróságnak a váltóhamisításra vonatkozó ítéletét megsemmisítette és Spitzert a váltóhamisítások vádjára alól felmentette, mert ebben a tekintetben jóhiszeműen járt el. A bíróság ellenben bűnösnek mondotta ki sikkasztás vétségében és 3 hónapi fogházra ítélte. Spitzer a sikkasztást azáltal követte el, hogy a tárolásra átvett 152 mázsa gabonát eladta. Az ítélet jogerős.

IPARENGEDELÝT VÁLTOTT KI — EGY DOROZSMAI LELKÉSZ

Mészáros üzemét akart létesíteni egy szegedkörnyéki község — frontharcos szövetsége

(A Délmagyarország munkatársától.) Érdekes ügy foglalkoztatja néhány nap óta a kiskundorozsmai iparosokat. Feljelentést tettek a hatóságnál, hogy Rácz István Dorozsmaforráskúti római katolikus lelkész a legkülönfélébb ipart üzi, így legutóbb sokszorosító és leíró iroda megnyitására váltott ki iparengedélyt.

A dorozsmai iparosok panaszát megvizsgálta a szegedi kereskedelmi és iparkamara és miután megállapította, hogy az ipartörvény tiltja, hogy papok és szerzetesek bármiféle ipart gyakoroljanak, eljárását indította, hogy a forráskúti lelkészt az iparüzés megszüntetésére bírja. A dorozsmai iparosok el vannak szánva arra, hogyha a forráskúti lelkész által gyakorolt konkurrencia rövidesen nem szűnik meg, akkor Rácz István lelkészt felettesénél, a váci püspökségnél jelentik fel.

Egy másik érdekes ügyben is erővel és védelmére kelt a kamara a kereskedőknek és iparosoknak. Egyik községben a frontharcos szövetség elhatározta, hogy sütő, hentes és mészáros üzemeket létesít az árak letörésére. A főbírói hivatal a frontharcosok kezdeményezését szívesen vette, de mielőtt az iparjogot kiadta volna, véleményt kért a kereskedelmi és iparkamarától.

A kamara véleményében kifejtette, hogy a frontharcos szövetségnek a kézműves jellegű iparüzés keretein belül sütő és husipart, még üzletvezető alkalmazásával sem lehet gyakorolnia. A kamara nyomtatékosan kifejezésre juttatta, hogy az átirányításnak ezzel a módjával semmiestre sem érhet egyet, egyrészt azért, mivel a kenyér és a hus indokolatlan drágítása ellen jogszabályok nyújtanak védelmet, másrészt pedig a legsúlyosabb viszonyok között élő kisiparosság munkatérületein így módon való fellépés, újabb veszélyt jelentene azokra az önálló kisegyszisztenciákra, akiknek működését és boldogulását elsősorban a hatóságoknak és az érdekképviseleti alapon megszervezett társadalmi alakulatoknak kellene előmozdítani.

„De nem hihető, — mondja a kamara válaszában —, hogy a frontharcosok szövetsége, amely a nemzeti összefogás gondolatában minden magyar erőnek kölcsönös megbecsülése és célszerű felhasználása, ezeknek támogatása jegyében alakult és amelynek tagjai sorában nagyszámú kisiparos is helyt foglal, egy olyan gondolat megvalósítása mellé álljon, amely esetleg alkalmas volna arra is, hogy a létért súlyos küzdelmet vivó kisiparosság ellen in-

dokolatlan közhangulatot teremtsen.”

Valószínű ezután, hogy a kamara közbenjárásának eredményeképpen, a község frontharcosai lemondanak arról, hogy sütő-, hentes- és hentesüzemet állítsanak fel.

Elfogták az alsóvárosi paprikatolvajokat

(A Délmagyarország munkatársától.) Az alsóvárosi paprikatermelők régóta panaszkodnak, hogy ismeretlen tettesek rendszeresen fosztogatják őket és alig mulik el hét, hogy egyik-másik helyről ne tűnjön el nagyobb-mennyiségű fűszer-paprika. A rendőrség régóta nyomozott a tettesek után, de ezeket nem sikerült kézrekeríteni. Tegnap éjszaka azután a rendőrség munkáját siker koronázta. Tudomást szerzett a rendőrség arról, hogy az éj folyamán ismét lopás készül. Egy szakasz rendőrt vezényelték ki Alsóvárosra.

A rendőrök egész éjszaka lesben álltak és hajnal felé sikerült is elfogniok ifj. Kiss Pál és Vidacs József személyében a két tolvajt. Bevitték őket a központi ügyeletre és vallatásra fogták. Kiderült, hogy rajtuk kívül még többben tartoznak a bandába. Elmondották, hogy a lopott paprik-füzereket orgazdák útján értékesítették. Az elfogott tolvajok megnevezték cinkostársaikat is. A rendőrség most ezen a nyomon keresi a tolvajtársaság többi tagját.

Fürdőkádak

fürdőkályhák, mosdók, angolozet, bidók és piperecikkek elsőrendű kivitelben **Fekete Mándornál**, Kossuth L. sugárút 18. Tel. 22-72.

A világhírű SCHÖBERL-ÁGY

minden háztartásban nélkülözhetetlen

nappal totel 2:7

Schöberl Róbertnél
Budapesti,
IV., Marisköz 4.

Arjegyzék bérmentve!

éjjel 4:30

ÚJ KÖNYVEK:

MÓRICZ ZSIGMOND:

Az asszony beleszól

JOHN GALSVORTHY:

Tul mindenen

DÉLMAGYARORSZÁG kölcsönkönyvtár
Tel. 13-06. Aradi ucca 8